

Tento materiál vznikl v rámci projektu Inovace studijního programu *Pastorační a sociální práce ETF UK (CZ.2.17/3.1.00/33279)* spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu České republiky a rozpočtu hlavního města Prahy.

Evropský sociální fond – Operační program Praha Adaptability
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Evropská unie

Zakládající a členské země

- Zakládající členové 1950:Německo, Francie, Belgie, Nizozemsko, Lucembursko a Itálie (6);
- v roce 1973 rozšíření o Dánsko, Irsko a Velkou Británii (9);
- V roce 1981 přistoupilo Řecko (10);
- V roce 1983 bylo přijato Španělsko a Portugalsko (12);
- V roce 1995 vstoupilo Finsko, Rakousko a Švédsko (15) – Norsko vstup v referendu zamítlo;
- 1.5.2004 vstup ČR, SR, Litvy, Lotyšska, Estonska, Polska, Maďarska, Malty, Kypru (řecká část), Slovinska (25);
- 1.1.2007 dosud poslední rozšíření o Bulharsko a Rumunsko (27);
- Mezi oficiální kandidátské země patří Turecko a Chorvatsko.

Pro-integrační vlivy:

- Ideologické
- Politické
- Ekonomické

Integrace v hospodářské oblasti

Po druhé světové válce vzniklo zcela nové uspořádání, které do té doby nemělo v Evropě obdoby.

Provázáním států přes dohody z Paříže a z Říma se podařilo vytvořit prostředí, ve kterém namísto konfliktů a soupeření vévodila spolupráce a hospodářské sjednocování.

Pařížská smlouva

Dne 9. května 1950 vydala francouzská vláda prohlášení pojmenované podle tehdejšího francouzského ministra zahraničí Schumanova deklarace. Obsahem byl návrh na vytvoření organizace,

jež by místo jednotlivých členských států koordinovala a dohlížela na uhelný a ocelářský průmysl.

Prvními zeměmi zúčastněnými v tomto projektu měly být Francie a Německo jako dva státy, jejichž

často nedobré vztahy byly po celá staletí nebezpečím pro stabilitu celého kontinentu. Tato výzva se setkala s kladnou odezvou a v roce 1951 byla podepsána Belgií, Francií, Itálií, Lucemburskem, Nizozemskem a Spolkovou republikou Německo Pařížská dohoda zakládající Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), nazývána též Montánní unie.

Evropské společenství uhlí a oceli

- Hlavní cíle ESUO:
- přispívat k ekonomickému rozvoji, růstu zaměstnanosti a životní úrovně členských států a racionalizaci výroby
- společný trh, kde by neplatila žádná diskriminační omezení jednotlivých států
- kontrola průmyslových odvětví (zejména německých), která byla v té době nejvýznamnějším sektorem pro válečné hospodářství

Římské smlouvy vznik EHS

Římské smlouvy, zakládající Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství atomové energie (Euratom). Obě smlouvy byly podepsány 25. března 1957 a v platnost vstoupily 1. ledna 1958.

EHS

Základním úkolem EHS bylo podporovat vytvoření společného trhu a přispívat k rozvoji ekonomického života a stálému hospodářskému růstu skrze postupné sbližování hospodářské politiky členských států.

Euratom se stal platformou pro jadernou energetiku, podporu atomového výzkumu, zvýšení bezpečnosti jaderných zařízení a především nadnárodní kontrolu zacházení se štěpným materiálem v souvislosti s podporou mírového využívání atomové energie.

EHS

Stejně členské státy, jakož i v podstatě obdobný základní účel - společný trh a vzájemná spolupráce na nadnárodní úrovni, začala být tři formálně samostatná společenství vnímána jako určitý vzájemně se doplňující celek, pro který se vžil výraz Evropská společenství (EHS, EUROATOM, ESUO).

Transformace ES na EU

Celní unie

V polovině roku 1968 země Společenství odstranily vnitřní cla na dovážené zboží a poprvé tak mezi sebou umožnily volný přeshraniční obchod. Na zboží dovážené ze třetích zemí se od této doby ukládají jednotná cla. Tento krok do budoucna přispěl k oživení obchodních vztahů mezi šesti zakládajícími státy a také mezi Společenstvím a třetími zeměmi.

Plán zavedení jednotné měny

O několik let později byl učiněn další krok ke zefektivnění spolupráce mezi evropskými státy. Tentokrát se jednalo o plán zavedení jednotné měny, který vznikl od roku 1970. Aby zajistily měnovou stabilitu, rozhodly se členské státy, že mezi svými měnami umožní pouze nepatrné pohyby měnových kurzů. Tento mechanismus směnných kurzů (ERM), vytvořený v roce 1972, byl prvním stupněm k zavedení eura o 30 let později.

Transformace ES na EU

Evropský regionální rozvojový fond (ERDF)

V souvislosti s přístupem nových členských zemí a také jako projev solidarity je v roce 1974 zřízen Evropský regionální rozvojový fond. Jeho účelem jsou převody peněz z bohatých na chudé regiony ke zlepšení cest a komunikací, podpoře investic a vytvoření pracovních míst. Podporuje také rozvoj malého a středního podnikání, investice do životního prostředí, výchovy a zdraví, výzkumu a vývoje a dalších oblastí. V současnosti se řadí mezi nejvýznamnější strukturální fondy.

Evropská rada

Na základě Pařížské deklarace přijaté v roce 1974 vznikla nová instituce nazvaná Evropská rada. Společenství v ní získalo orgán, ve kterém se dodnes nejvyšší úrovni setkávají jednotlivé politické reprezentace členských států. Do primárního práva byla Evropská rada zanesena až s Jednotným evropským aktem (1986).

Volby do Evropského parlamentu

Rok 1979 se stal pro všechny obyvatele členských států významným milníkem. Ve dnech 7. - 10. června 1979 mohli poprvé přímo ovlivnit chod Společenství, a to prostřednictvím přímých voleb do Evropského parlamentu. Jednotný volební systém dosud nebyl zaveden, proto se volby v členských státech konají v rozdílných dnech, vždy se ale jedná o rozmezí 4 dnů ve druhém červnovém týdnu. Volby se opakují každých pět let.

Jednotný evropský akt

V roce 1986 byla s přijetím Jednotného evropského aktu realizována první z významných reforem společných smluv. Jednotný evropský akt také vytvořil formální základ pro Evropskou politickou spolupráci (EPS), která vedla k vytyčení Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) v rámci Evropské unie. Byly posíleny pravomoci Společenství v oblasti strukturální politiky, výzkumu a

technického rozvoje, ekologické politiky a zvýšil se význam spolupráce v hospodářské a měnové politice.

Hlavní cíle:

- vytvoření velkého vnitřního trhu do 1. ledna 1993,
- posílení úlohy Evropského parlamentu s cílem korigovat demokratické nedostatky v rozhodovacím procesu Společenství,
- zlepšení rozhodovacích schopností Rady ministrů
- Zakotvení instituce Evropské rady do primárního práva Společenství

Maastrichtská smlouva (1992/3)

Vývoj konce osmdesátých let evropskou integraci výrazně posílil. V prosinci 1990 byly v Římě

zahájeny dvě mezivládní konference, jejichž cílem bylo podstatně revidovat dosavadní zakládací

smlouvy. Hlavním úkolem první konference bylo vytvoření smluvního rámce pro vytvoření hospodářské a

měnové unie členských zemí Společenství, která se stala jedním z nejvýznamnějších integračních

projektů vůbec.

Druhá konference se pod vlivem politických změn konce osmdesátých let i nových výzev a rizik

konce tisíciletí věnovala vytvoření rámce pro užší politickou spolupráci v oblasti zahraniční politiky, justice a vnitřní bezpečnosti.

Roční jednání vyvrcholilo v Maastrichtu ve dnech 9. a 10. prosince 1991, kde hlavy států a vlád

členských zemí přijaly návrh smlouvy o Evropské unii, který byl následně slavnostně podepsán 7.

února 1992 rovněž v Maastrichtu.

Evropský hospodářský prostor - EHP

V říjnu 1991 bylo dohodnuto vytvoření Evropského hospodářského prostoru (EHP) - zóny volného

obchodu pro země Evropských společenství se zeměmi ESVO (Evropské sdružení volného obchodu). Smlouva byla následně podepsána dne 2. května 1992 v portugalském Portu.

Vytvoření EHP

předcházelo formálnímu okamžiku dobudování jednotného vnitřního trhu, který byl stanoven na konec

prosince 1992.

Od 1. ledna 1993 tak byly, až na určité výjimky, naplněny čtyři základní ekonomické svobody:

1. volný pohyb zboží mezi členskými státy bez jakýchkoli překážek
2. volný pohyb osob mezi členskými zeměmi s právem usadit se, pracovat a žít v kterékoli zemi ES
3. volný pohyb kapitálu mezi členskými zeměmi bez jakýchkoli omezení a překážek
4. volný prostor pro poskytování služeb po celém území ES

Amsterdamská smlouva

V polovině 90. let byly zahájeny práce, které měly přinést následující změny: pružnější

přizpůsobování se modifikovaným mezinárodním a ekonomickým podmínkám, zvýšení efektivnosti jednotlivých institucí EU, přiblížení Společenství jeho občanům, systém umožňující jak rozšiřování Unie východním a jižním směrem, tak i prohlubování integrace za účasti jen některých států bez ohrožení soudržnosti zemí Společenství. Tyto otázky se staly předmětem jednání konference, zahájené v roce 1996 v Turíně a ukončené o rok později návrhem tzv. Amsterdamské smlouvy, jež revidovala Smlouvu o EU i zakládající Římské smlouvy. Amsterdamská smlouva vstoupila v platnost dne 1.května 1999.

Hlavní změny, které přinesla Amsterdamská smlouva (1999)

- změněn systém obsazování Komise v neprospěch velkých států
- pro hlasování v Radě EU byla upravena velikost kvót pro případy tzv. váženého hlasování
- počet poslanců v Evropském parlamentu nesmí přesáhnout 700
- Evropská rada může označit členský stát, jenž se neřídí základními zásadami EU (svoboda, demokracie, lidská práva a základní svobody, právní stát) a hrubě je porušuje. Takovému státu mohou být, za stálé neplnění povinností, pozastavena některá práva, zejména právo hlasování v Radě EU
- Rada získala právo na návrh Komise a po konzultaci s parlamentem rozhodovat o vybraných otázkách vízové povinnosti
- Rada získala oprávnění rozhodovat upravenou kvalifikovanou většinou na rozdíl od jednomyslnosti v některých otázkách třetího pilíře (vnitro a justice)
- posíleny pravomoci institucí EU v boji proti finanční kriminalitě

Rada Evropy - dokumenty

- **Evropská úmluva o lidských právech** je mezinárodní smlouva, kterou mohou podepsat pouze členské státy Rady Evropy. Tato Úmluva, která zřizuje Evropský soud pro lidská práva a určuje, jak má fungovat, obsahuje seznam práv a záruk, jež státy přislíbily respektovat.
- **Evropská sociální charta**

Agenda 2000

Krátce po podpisu Amsterdamské smlouvy byl Komisí uveřejněn soubor dokumentů s názvem Agenda

2000. Ta představovala pohled na vývoj Evropské unie a její politiku na začátku 21. století. Zkoumala, jaký dopad bude mít předpokládané rozšíření na Unii, na její jednotlivé politiky a na

finanční rámec Unie. Součástí agendy se staly i tzv. posudky na žadatelské země. Mezi ně patřilo 10

zemí střední a východní Evropy (ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva,

Slovinsko, Rumunsko a Bulharsko) a Kypr.

Agenda 2000 a doporučení Evropské komise se staly jedním z podkladů pro zasedání Evropské rady v prosinci 1997 v Lucemburku, která rozhodla o zahájení jednání o členství s ČR, Polskem, Maďarskem, Slovinskem, Estonskem a Kyprem.

Další postup vypadal následovně:

- Komise přijala pro každou zemi Přístupové partnerství, tedy dokument obsahující oblasti, na něž by jednotlivé kandidátské země měly zaměřit pozornost při přípravě na členství v EU
- stanovení priorit dodržovaných při přejímání *acquis* Unie i čerpání finančních zdrojů, které jsou za tímto účelem k dispozici
- zahájení rozhovorů o přistoupení 30. března 1998 tzv. screeningem a později vlastním jednáním o jednotlivých problematikách
- od roku 1998 do 2003 vydávání tzv. Pravidelných zpráv o pokroku jednotlivých kandidátských zemí.

Přijetí Eura

Dne 1. ledna 1999 byla na světové trhy uvedena jednotná měna euro. Měny členských států, které

se k eurozóně připojily, byly vůči euru zafixovány pomocí nezměnitelného koeficientu dle výsledků

devizových trhů k 31. 12. 1998. Euro zpočátku fungovalo pouze v neviditelné formě bankovních účtů

a bezhotovostních převodů. První bankovky a mince byly dány do oběhu na počátku roku 2002 a od

července téhož roku úplně nahradily bankovky a mince národních měn všech členských zemí Unie kromě

Dánska, Švédska, Velké Británie (Řecko se k společné měně připojilo později). Švédové hlasovali o

euru znovu v září 2003 a s velkou převahou euro opět odmítli.

Lisabonská strategie

Na začátku roku 2000 se předsednické role v Evropské unii ujalo Portugalsko. V březnu se v Lisabonu

pod jeho vedením konalo zvláštní zasedání Evropské rady, na němž bylo dosaženo konsensu ve

stanovení nové desetileté strategie k vytvoření dynamičtějšího a konkurenceschopnějšího hospodářství v Evropě.

Nový přístup se zaměřuje na rozvoj výzkumu, uplatnění špičkových technologií a zejména na zvýšení investic do vzdělanosti obyvatelstva. Summit také přijal cíl dosáhnout do roku 2010 plné

zaměstnanosti prostřednictvím stabilního tempa růstu HDP ve výši nejméně 3 %.

Lisabonská strategie představuje scénář pro komplexní hospodářskou, sociální a ekologickou (environmentální) obnovu Evropské unie. Nezahrnuje jen čistě ekonomický záměr – vytvořit vysoce

konkurenceschopnou ekonomiku – ale má také sociální dimenzi (zejména dosáhnout plné zaměstnanosti a

zdokonalit sociální soudržnost), a dimenzi ekologickou: uskutečňovat udržitelný rozvoj.

Lisabonská strategie a ČR

Přestože účast České republiky v Lisabonském procesu byla oficiálně vyhlášena v dokumentu

„Strategie směrem k rozšířené EU“ v listopadu 2001, Česká republika se skutečně do procesu zapojila až v roce 2003.

Podobně je tomu v otázce nového zaměření Lisabonské strategie, resp. obsahu Integrovaných hlavních směrů pro růst a pracovní místa pro období 2005 - 2008, na základě kterých Česká republika, stejně jako ostatní členské země, zpracovala Národní program reforem, který zahrnuje tři důležité oblasti:

- makroekonomickou část
- mikroekonomickou část
- politiku zaměstnanosti

Lisabonská strategie – hodnocení

NPR členských států budou každoročně vyhodnocovány v podobě Ročních hodnotících zpráv o plnění

cílů revidované Lisabonské strategie předkládaných Evropskou komisí na zasedání jarní Evropské rady (poprvé roku 2006).

V listopadu 2005 proběhlo v Bruselu zasedání Pracovní skupiny pro examinační členských zemí EU v

rámcí Výboru pro hospodářskou politiku (EPC), na kterém byly hodnoceny Národní programy reforem

jednotlivých členských států, včetně České republiky. Česká republika byla v rámci pracovní skupiny

EPC pověřena hodnocením dánského Národního programu reforem. Národní program reforem České

republiky byl examinován dne 15. listopadu 2005. Examinující zemí byla Litva. Celkově byl Národní

program reforem České republiky hodnocen pozitivně.

Lisabonská strategie a ČR

Ministerstvo průmyslu a obchodu se stalo koordinátorem mikroekonomické části Národního programu reforem České republiky. Mikroekonomická část obsahuje 10 hlavních integrovaných směrů. Ministerstvo průmyslu a obchodu v mikroekonomické části rozpracovalo čtyři oblasti, které jsou prioritní pro Českou republiku:

- Podnikatelské prostředí
- Výzkum a vývoj, inovace
- Udržitelné využívání zdrojů
- Modernizace a rozvoj dopravních, informačních a komunikačních sítí

Instituce zapojené do Lisabonského procesu

Hlavní koordinační roli má v procesu český premiér. Klíčové instituce zapojené do procesu v ČR zahrnují: Ministerstvo sociálních věcí, Ministerstvo informatiky, Ministerstvo financí, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo dopravy, Českou národní banku, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo pro místní rozvoj a Úřad na ochranu hospodářské soutěže. Ke zlepšení koordinace a komunikace mezi relevantními institucemi byl zřízen speciální meziinstitucionální výbor pro Lisabonskou strategii na Úřadu vlády.

Smlouva z Nice

Summit v Nice (2000)

Na podzim 2000 odmítli Dánové vyměnit korunu za euro a hlasovali proti zavedení společné měny v

jejich zemi. V prosinci se v Nice pod předsednictvím Francie konal vrcholný summit Evropské rady.

Státy se po velmi bouřlivé debatě kolem reformy evropských institucí před přijetím dalších zemí

dohodly na několika změnách.

Hlavní změny, které přinesla Smlouva z Nice (2000)

- rozšíření většinové volby
- změna v přidělování křesel v Evropské komisi (1 komisař za každou zemi)
- zvýšení počtu křesel v parlamentu na 740
- upravení rozdělení hlasů v Radě ministrů podle počtu budoucích členů
- jasný záměr rozšířit Unii o nejlépe připravené země v červnu 2004

Laekenská deklaráce

Laekenská deklaráce, tedy Prohlášení o budoucnosti Evropské unie, byla přijata Evropskou radou

v prosinci 2001. Unii zavazuje k větší demokratičnosti, transparentnosti a efektivnosti a k otevření cesty k vytvoření ústavy. Rada zde také rozhodla o svolání zvláštního shromáždění -

Konvent, v němž mají být zastoupeni hlavní účastníci diskuze. Konvent měl připravit dokument pro další mezivládní konferenci.

Konvent a ústavní smlouva

Mandát Konventu vzešel ze zasedání Evropské rady v Laekenu. Konvent zasedal od 28. února 2002

do 20. června 2003. Scházel se v plenárních zasedáních a diskuze probíhala v pracovních skupinách.

Konvent měl přezkoumat klíčové otázky týkající se budoucího vývoje Unie, hledat jejich řešení a

zpracovat tato řešení v dokumentu.

Zastoupení v Konventu: celkem 105 členů

- 15 představitelů vlád z členských států a 13 z kandidátských zemí
- 30 zástupců národních parlamentů z členských zemí a 26 zástupců národních parlamentů z kandidátských zemí

- 16 zástupců Evropského parlamentu
- 13 pozorovatelů z Výboru regionů a Hospodářského a sociálního výboru, zástupci evropských sociálních partnerů a Evropského ombudsmana
- 2 zástupci Evropské komise

Evropská bezpečnostní a obranná politika (EBOP)

Evropská bezpečnostní a obranná politika byla vyhlášena na zasedání Evropské rady v Kolíně nad Rýnem v roce 1999. Jejím cílem je umožnit rozvoj vojenských i civilních kapacit pro

zvládání krizí a prevenci konfliktů na mezinárodní úrovni a tím napomoci zachování míru a mezinárodní bezpečnosti. Vývoj EBOP je kompatibilní s cíli NATO a je s NATO koordinován. Hlavním představitelem pro Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku se stal Javier Solana.

Nové úkoly EBOP zakotveny v Amsterdamské smlouvě:

- humanitární a záchranné operace
- operace na udržení míru
- použití bojových sil při zvládání krizí

Evropské instituce

Evropská unie (dále jen „EU“) není federací jako Spojené státy americké. Není ani pouze organizací pro spolupráci mezi vládami jako OSN. Je ve své podstatě jedinečná. Země, které tvoří

EU, (její „členské státy“), zůstávají nezávislými suverénními národy, spojují však svoji suverenitu, aby získaly sílu a světový vliv, který by žádný z nich sám mít nemohl.

Spojování suverenity v praxi znamená, že členské státy delegují některé ze svých rozhodovacích

pravomocí na jimi vytvořené a vzájemně sdílené instituce, aby rozhodování o specifických otázkách

společného zájmu na evropské úrovni mohlo probíhat demokraticky.

Na procesu rozhodování EU a spolurozhodování se podílejí **tři hlavní instituce**:

- Evropský parlament, který zastupuje občany EU a je jimi přímo volen;
- Rada Evropské unie, která zastupuje jednotlivé členské státy;
- Evropská komise, která usiluje o obranu zájmů Evropské unie jako celku.

Evropský parlament

Evropský parlament je volen občany Evropské unie, aby zastupoval jejich zájmy. Jeho počátky

sahají do padesátých let a do období vzniku zakládajících smluv a od roku 1979 jsou jeho členové

voleni přímo občany, které zastupují.

Parlamentní volby se konají každých pět let a každý občan EU. Parlament tedy vyjadřuje demokratickou vůli občanů Unie (více než 490 milionů lidí) a zastupuje jejich zájmy při jednání s

ostatními orgány EU. Současný parlament má 785 členů ze všech 27 členských zemí EU. Téměř třetinu z

nich tvoří ženy. (V zásadě by počet členů Evropského parlamentu neměl v příštím volebním období

(tj. 2009–2014) překročit 736 křesel. Vzhledem k tomu, že Bulharsko a Rumunsko přistoupili k Unii

během volebního období 2004–2009, byl současný maximální počet členů 732 dočasně zvýšen.)

Předseda Evropského parlamentu Hans-Gert Pöttering

Parlament má tři hlavní úlohy:

- Schvaluje evropské právní předpisy – společně s Radou v mnohých politických oblastech.

- Skutečnost, že Evropský parlament je přímo volený občany, pomáhá garantovat demokratickou
- legitimitu evropského práva.
- Parlament vykonává demokratický dohled nad ostatními orgány EU, zvláště pak nad Komisí.
- Disponuje pravomocí schválit nebo zamítnout jmenování komisařů a má také právo odvolat Komisi jako celek.
- Rozpočtová pravomoc. Parlament sdílí s Radou pravomoc nad rozpočtem EU, může tedy ovlivňovat výdaje EU. V poslední fázi procedury přijímá nebo odmítá celkový rozpočet.

Evropský parlament má tři pracoviště: Brusel (Belgie), Lucemburk a Štrasburk (Francie). V Lucemburku sídlí administrativní složky („generální sekretariát“). Zasedání všech členů Parlamentu, známá jako „plenární zasedání“, se konají ve Štrasburku a někdy v Bruselu. Schůze parlamentních výborů se konají také v Bruselu.

Evropský parlament

Belgie 22, Litva 12, Bulharsko 17, Lucembursko 6, Česká republika 22, Maďarsko 22, Dánsko 13, Malta 5, Německo 99, Nizozemsko 25, Estonsko 6, Rakousko 17, Řecko 22, Polsko 50

Rada Evropské unie

Rada je hlavní rozhodovací institucí Evropské Unie. Stejně jako Evropský parlament byla i Rada

zřízena v padesátých letech zakládajícími smlouvami. Zastupuje členské státy a jejich schůzek se

účastní jeden ministr z každé vnitrostátní vlády EU.

Kteří ministři se účastní jaké schůzky, to záleží na předmětu jednání. Pokud například Rada projednává otázky týkající se životního prostředí, pak se schůzky účastní ministři životního prostředí každého členského státu Evropské unie a schůzka se nazývá „Rada ministrů životního prostředí“.

Celkem existuje devět rad různého složení:

- Obecné záležitosti a vnější vztahy
- Hospodářství a finance (ECOFIN)
- Spravedlnost a vnitřní věci
- Zaměstnanost, sociální politika, zdraví a ochrana spotřebitele
- Konkurenceschopnost
- Doprava, telekomunikace a energie
- Zemědělství a rybolov
- Životní prostředí
- Vzdělávání, mládež a kultura

Každý ministr v Radě je zplnomocněn k závaznému jednání jménem své vlády. Podpis ministra je

tím pádem zároveň podpisem celé vlády. Každý ministr v Radě navíc nese zodpovědnost vůči svému

vnitrostátnímu parlamentu a vůči občanům, které parlament zastupuje. Tímto je zajištěna

demokratická legitimita rozhodnutí Rady.

Prezidenti a/nebo předsedové vlád členských států se setkávají s předsedou Evropské komise jako

Evropská rada (neplést s Radou Evropy) až čtyřikrát do roka. Tyto schůzky „na nejvyšší úrovni“

stanoví celkovou politiku EU a řeší otázky, které by na nižší úrovni nemohly být vyřešeny (tj. ministry na pravidelných zasedáních Rady). Vzhledem k důležitosti jednání Evropské rady trvají

často dlouho do noci a upoutávají velkou pozornost sdělovacích prostředků.

Kolik hlasů má každá země?

Rozhodnutí Rady jsou přijímána na základě hlasování. Čím vyšší je počet obyvatel státu, tím více

hlasů mu připadá, avšak tento počet hlasů je upraven ve prospěch zemí s menším počtem obyvatel:

Francie, Itálie, Německo a Spojené království:29, Polsko a Španělsko:27, Rumunsko:14, Nizozemsko:13, Belgie, Česká republika, Maďarsko, Portugalsko a Řecko:12, Rakousko, Bulharsko a Švédsko:10, Dánsko, Finsko, Irsko, Litva a Slovensko:7, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Lucembursko a Slovinsko:4, Malta:3

CELKEM345

V některých citlivých oblastech, jako je společná zahraniční a bezpečnostní politika, daně, azylová a imigrační politika, musejí být rozhodnutí Rady jednomyslná. Každý členský stát má tedy v

těchto oblastech právo veta.

U většiny otázek však Rada přijímá rozhodnutí „hlasováním kvalifikovanou většinou“.

Kvalifikované většiny se dosáhne, jestliže „pro“ bude hlasovat nejméně 255 hlasů při přijímání návrhů Komise

nebo jestliže „pro“ bude hlasovat nejméně 255 hlasů a bude dosažena dvoutřetinová většina při přijímání

ostatních právních aktů.

Členský stát může navíc požadovat ověření toho, zda hlasy vyslovené „pro“ představují alespoň

62 % celkového počtu obyvatel Unie. Bude-li zjištěno, že tomu tak není, rozhodnutí nebude přijato.

V Bruselu má každý členský stát EU stálou skupinu delegátů („stálé zastoupení“), která ho zastupuje a brání jeho národní zájmy na úrovni EU. Vedoucí pracovník každého zastoupení je v

podstatě velvyslancem své země v EU.

Tito velvyslanci (známí jako „stálí zástupci“) se každý týden scházejí v rámci Výboru stálých zástupců (dále jen „COREPER“). Úkolem tohoto výboru je připravovat práci Rady s výjimkou otázek

zemědělství, o něž se stará Zvláštní výbor pro zemědělství. Výboru COREPER je v jeho činnosti

nápomocná řada pracovních skupin, které tvoří úředníci vnitrostátních administrativ.

Předsednictví Rady

Předsednictví Rady se mění v šestiměsíčních intervalech. Každá země EU tedy střídavě po dobu

šesti měsíců odpovídá za program jednání Rady a předsedá všem schůzkám, podporuje přijímání legislativních a politických rozhodnutí a zprostředkovává kompromisy mezi členskými státy. Má-li tedy například dle časového harmonogramu v druhé polovině roku 2008 zasedat Rada ministrů životního prostředí, bude jí předsedat francouzský ministr životního prostředí, neboť Francie bude v té době Radě předsedat. ČR bude předsedat v první polovině roku 2009

Evropská Komise

Komise je nezávislá na vnitrostátních vládách. Jejím úkolem je zastupovat a bránit zájmy EU jako celku. Sestavuje návrhy nových evropských právních předpisů, které předkládá Evropskému parlamentu a Radě.

Je také výkonnou složkou EU – tj. odpovídá za provádění rozhodnutí Parlamentu a Rady. To znamená řízení každodenních činností Evropské unie: provádění jejích politik, řízení jejích programů a vydávání jejích finančních prostředků.

Stejně jako Parlament a Rada byla Evropská komise založena v padesátých letech na základě zakládajících smluv EU.

Pojem „Komise“ se používá ve dvou významech. Zprvye označuje skupinu mužů a žen – po jednom z

každé země EU – jmenovaných k tomu, aby tento orgán řídili a přijímali jeho rozhodnutí.

Zadruhé se

pojem „Komise“ vztahuje k samotnému orgánu a k jeho zaměstnancům.

Neformálně jsou členové Komise nazýváni „komisaři“. Všichni ve svých zemích zastávali politické

funkce a mnozí z nich působili jako ministři, avšak jako členové Komise musejí jednat v zájmu Unie

jako celku a nesmějí od vnitrostátních vlád přijímat žádné pokyny.

Nová Komise je jmenována každých pět let do šesti měsíců po volbách do Evropského parlamentu.

Postup je následující:

- Vlády členských států se navzájem dohodnou, koho navrhnou jako nového předsedu Komise.
- Navrženého předsedu Komise následovně schválí Parlament.
- Navržený předseda Komise si po projednání s vládami členských států vybere ostatní členy Komise.
- Rada schválí seznam nominovaných členů kvalifikovanou většinou a předloží ho Evropskému parlamentu ke schválení.
- Parlament následně vede pohovor s každým nominovaným členem a hlasuje o svém stanovisku ohledně celé Komise.
- Poté, co Parlament na základě hlasování schválí stanovisko, Rada kvalifikovanou většinou oficiálně jmenuje novou Komisi.

Funkční období současné Komise trvá do 31. října 2009. Jejím předsedou je José Manuel Barroso z

Portugalska. Sídli v Bruselu.

Komise je politicky odpovědná Parlamentu, který má právo podat návrh na vyslovení nedůvěry a

Komisi odvolat. Jednotliví členové Komise musejí podat rezignaci, jsou-li k tomu předsedou vyzváni

a pokud to ostatní komisaři schválí.

Komise se účastní všech zasedání Parlamentu, kde musí objasňovat a obhajovat svou politickou

činnost. Pravidelně také odpovídá na písemné a ústní dotazy členů Parlamentu.

Každodenní práci Komise vykonávají administrativní úředníci, odborníci, překladatelé, tlumočníci a pracovníci sekretariátů. Jedná se přibližně o 25 000 evropských úředníků. Možná se to

zdá hodně, ve skutečnosti je to však méně, než je počet pracovníků zaměstnaných městskou radou

středně velkého města v Evropě.

Evropská komise má čtyři hlavní úkoly:

- navrhovat právní předpisy Parlamentu a Radě;
- řídit a provádět politiky EU a rozpočet;
- vymáhat evropské právo (společně se Soudním dvorem);
- zastupovat Evropskou unii na mezinárodní scéně, např. vyjednáváním dohod mezi EU a ostatními zeměmi.

Komise, která by měla příliš mnoho členů, by nemohla řádně pracovat. V současnosti z každého

členského státu pochází jeden komisař.

Po přistoupení Bulharska a Rumunska k EU počet komisařů vzrostl na 27. Tento počet stanovila

Rada jednomyslným rozhodnutím. Podle Smlouvy z Nice se po přistoupení 27. členského státu k EU počet

komisařů v následující Komisi (tj. v zásadě od listopadu 2009) má snížit.

Konečný počet bude určen rozhodnutím Rady. Komisaři budou poté jmenováni na základě rotačního

systemu, přičemž bude zabezpečeno, aby všechny členské země byly spravedlivě zastoupeny. Cílem je

zabezpečit, aby tento systém jasně zohlednil demografickou a geografickou situaci všech členských

států.

Další instituce

Výše uvedený „institucionální trojúhelník“ vytváří politiky a zákony, které platí v rámci celé EU. Principiálně je to Komise, kdo navrhuje nové zákony, Parlament a Rada je ale schvalují.

Velmi důležitou roli hrají také dvě další instituce: SOUDNÍ DVŮR dohlíží na dodržování evropského práva a ÚČETNÍ DVŮR kontroluje financování činností Evropské unie.

Práva a povinnosti těchto institucí jsou stanoveny ve smlouvách, jež tvoří základ všeho, co EU

dělá. Ty také stanoví pravidla a postupy, jež musí instituce EU dodržovat. Jednotlivé smlouvy jsou

sjednávány prezidenty a/nebo premiéry všech zemí EU a ratifikovány jejich parlamenty.

Soudní dvůr

Jeho úkolem je zajišťovat, aby právní předpisy EU byly vykládány a uplatňovány ve všech zemích

EU stejně, tj. tak, aby bylo právo stejné pro každého. Například zajišťuje, že vnitrostátní soudy

nevydají v téže věci různá soudní rozhodnutí. Sídlí v Luxemburku.

Soudní dvůr

Soudní dvůr vynáší rozsudky v jemu předložených případech. Čtyři nejběžnější druhy případů jsou:

- řízení o předběžné otázce;
- řízení o porušení Smlouvy;
- řízení o prohlášení neplatnosti;
- řízení o nečinnosti.

Účetní dvůr

Účetní dvůr byl založen v roce 1975. Má sídlo v Lucemburku. Úkolem Účetního dvora je kontrolovat, zda finanční prostředky EU pocházející od daňových poplatníků jsou řádně vybírány a

zda jsou vynakládány v souladu s právními předpisy, hospodárně a pro plánovaný účel. Jeho cílem je

zajistit, aby daňoví poplatníci získali za své peníze nejvyšší hodnotu, a má právo prověřovat jakoukoli osobu nebo organizaci, která nakládá s finančními prostředky EU.

Další orgány

Kromě svých institucí má EU ještě několik dalších orgánů se specifickými úkoly:

- **EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR** zastupuje jak občanskou společnost, tak zaměstnavatele a zaměstnance;
- **VÝBOR REGIONŮ** zastupuje orgány regionálních a místních samospráv;
- **EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA** financuje investiční projekty EU a pomáhá malým a středně velkým podnikům prostřednictvím Evropského investičního fondu;
- **EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA** odpovídá za evropskou měnovou politiku;
- **EVROPSKÝ VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV** prošetřuje stížnosti na administrativní nedostatky institucí a orgánů EU;
- **EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ** chrání soukromí osobních údajů občanů;
- **ÚŘAD PRO ÚŘEDNÍ TISKY EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ** uveřejňuje informace o EU;
- **EVROPSKÝ ÚŘAD PRO VÝBĚR PERSONÁLU** provádí nábor pracovníků pro instituce a ostatní orgány Evropské unie.
- **EVROPSKÁ SPRÁVNÍ ŠKOLA** zajišťuje zaměstnancům EU vzdělávání v některých konkrétních oblastech.

Politiky EU

V prvních letech integrace se spolupráce mezi členskými zeměmi orientovala především na obchod

a ekonomiku, ale v současnosti se EU zabývá řadou dalších otázek dotýkajících se například regionální politiky, životního prostředí, ochrany spotřebitelů atp. Politiky EU se dají rozdělit z hlediska pravomocí a kompetencí rozdělených mezi členské státy a unii.

V oblastech s tzv. výlučnými kompetencemi má Evropská unie v podstatě monopol na tvorbu

pravidel. Členské země zde mohou přijímat rozhodnutí jen s povolením EU. Jde především o oblast zahraničního obchodu, cel, měnové politiky (pro země eurozóny) a část problematiky vnitřního trhu.

V oblastech s tzv. sdílenými kompetencemi mohou členské země vydávat vlastní legislativu jen

tehdy, pokud zde již neexistuje společná evropská úprava, případně jako doplněk k ní. Sem náleží

mj. oblast čtyř svobod vnitřního trhu, zemědělství a rybolov, doprava, sociální politika, ochrana

životního prostředí, hospodářská soutěž, daně, občanství Unie, ochrana spotřebitele, politika na

podporu hospodářské a sociální soudržnosti a vízová, přistěhovalecká a daňová politika.

Doplňující kompetence má Evropská unie v oblastech, kde svou činností podporuje politiku jednotlivých členských zemí. I když EU v některých oblastech s doplňujícími kompetencemi působí

velmi aktivně, jádro pravomocí zde zůstává v rukou národních vlád. Do této kategorie náleží např.

hospodářská politika, zaměstnanost, vzdělání, věda a výzkum, ochrana veřejného zdraví, kultura nebo

celní spolupráce.

Ostatní oblasti zůstávají zcela v kompetenci členských zemí. Evropská unie v nich nemá právo

přijímat rozhodnutí. Členské země například samy rozhodují o své vnitřní organizaci, systému veřejné správy, organizaci svých bezpečnostních složek, justice, zdravotnictví, výši mezd atd.

Politiky EU

- Audiovizuální a sdělovací prostředky
- Bezpečnost potravin
- Boj proti podvodům
- Cla
- Daně
- Doprava
- Energie
- Hospodářská soutěž
- Hospodářské a měnové záležitosti
- Humanitární pomoc
- Informační společnost
- Institucionální záležitosti
- Spravedlnost a vnitřní věci
- Kultura
- Lidská práva
- Podnikání
- Regionální politika
- Rozpočet
- Rozšíření
- Rozvoj
- Rybolov a námořní záležitosti
- Spotřebitelé
- Veřejné zdraví

- Vnější vztahy
- Vnitřní trh
- Výchova, vzdělávání, mládež
- Výzkum a inovace
- Zahraniční a bezpečnostní politika
- Zahraniční obchod
- Zaměstnanost a sociální věci
- Zemědělství
- Životní prostředí

3 pilíře EU

I. Evropské společenství

II. Společná zahraniční a bezpečnostní politika

III. Policejní a justiční spolupráce

Evropská unie je někdy přirovnávána ke společnému domu, ve kterém evropské národy žijí pod jednou střechou. Struktura této trochu složité stavby se často připodobňuje k antickému chrámu.

Jako každá stavba, která má přetrvat do budoucích věků, i EU potřebuje pevné základy - společné

hodnoty a cíle. Z nich vyrůstají tři pilíře, představující jednotlivé politiky Unie. Jejich svorníkem, střechou, pod níž se odehrává život ve společném evropském domě, jsou instituce EU.

Subsidiarita

Subsidiarita v politice je princip, podle něhož rozhodnutí a zodpovědnost musí být na tom stupni

politického systému, který je nejbližší občanům. V některých demokraciích je tento princip zakotven v ústavě.

princip, podle něž má být každá aktivita státu a společnosti jen podpůrná (subsidiární). Stát zasahuje jen v těch případech, na jejichž řešení nemůže nižší jednotka (obvykle rodina) stačit.

Transparentnost

Průhledný systém řízení, rozhodování, předávání veřejných zakázek atd.

Evropská integrace

Slovo integrace znamená srůstání původně samostatných jednotek v nový celek. Vznik a vývoje

Evropských společenství a později Evropské unie. Evropská integrace představuje postupné sbližování

některých evropských států, které přesahuje běžnou mezinárodní spolupráci. Počátek evropské

integrace proto klademe do období po II. světové válce

Různé politické přístupy:

Volnější vazby x Pevnější vazby

Evropská integrace představuje vznik a vývoj Evropských společenství a později Evropské unie.

Vypovídá o postupném sblížení vybraných evropských států, jehož počátek klademe do období po II.

světové válce.

V historii evropské integrace můžeme vysledovat několik základních cílů, z nichž některé mají ekonomickou, jiné politickou nebo vojenskou či bezpečnostní povahu.

Každá ze zemí Evropské unie představuje jeden z možných pohledů na dílčí i celkové směřování

evropské integrace. Předmětem neustálé diskuze bývá míra svrchovanosti členských států, síla důrazu

na rozšiřování či prohlubování integrace nebo způsob volby do orgánů a institucí EU. Otázka dalšího

vývoje, včetně otázky proč vůbec evropská integrace probíhá, zůstává nadále otevřená.

Cíle evropské integrace se formovaly postupně, lišily se svou naléhavostí a také ochotou zúčastněných států dohodnout se. Na základě vytyčených cílů vznikaly postupně organizace s různými

úkoly a směřováním, záběrem i stupněm propojení. Většina cílů se neprojednávala jednotlivě, ale

současně s jinými.

V zásadě můžeme hovořit o cílech:

- ekonomických,
- politických,
- vojensko-bezpečnostních.

Sociální politika EU

Hlavní cíle:

- Přispívat ke zvyšování výkonnosti ekonomiky prostřednictvím zvyšováním schopností lidí a jejich

uplatnění

- Přispívat k humanizaci společnosti prostřednictvím uspokojování potřeb a uplatňování podmínek pro

aktivní a důstojný život

Sociální politika Evropské unie je součástí prvního pilíře EU. Systémy sociálního zabezpečení jsou v členských zemích Evropské unie značně rozrůzněné: severské země kladou důraz na vysokou

odpovědnost státu vůči občanům, naproti tomu Velká Británie je zastáncem liberálního modelu

založeného na osobní odpovědnosti.

Ambicemi Evropské unie není sjednocovat tyto rozdílné systémy, ale spíše podporovat cíle, jichž

chtějí dosáhnout: vyšší zaměstnanost, rovnější postavení mužů a žen na trhu práce, podpora vzdělávání, rozvoj kvalifikace pracovníků apod. Pro tyto účely byl vytvořen Evropský sociální fond

(ESF), z něhož mohou členské státy čerpat finanční prostředky na financování svých programů v

sociální oblasti.

Dokumenty

První zmínky o sociální politice v Římských dohodách (1957)

EVROPSKÁ SOCIÁLNÍ CHARTA (1961 vznik, 1965 nabyla platnosti, 1988 Dodatkový protokol, 1991

novelizace)

Amsterodamská smlouva (1997)

Evropská sociální charta

Je důležitým dokumentem ve vývoji sociální politiky EU

Charta představuje politický nástroj, který obsahuje „morální závazky“. Jejím cílem je zajistit, aby určitá sociální práva byla v dotčených zemích respektována.

Členské státy poprvé společně vymezily sociální práva:

- Právo na práci
- Právo na spravedlivé podmínky práce
- Právo na bezpečné a zdravé neškodné pracovní podmínky
- Právo na spravedlivou odměnu
- Právo organizovat se
- Právo na kolektivní vyjednávání včetně stávků
- Právo dětí a mládeže na ochranu
- Právo zaměstnaných žen na ochranu
- Právo na poradenství v povolání
- Právo na odborný výcvik
- Právo na ochranu zdraví
- Právo na sociální zabezpečení
- Právo na sociální a zdravotní pomoc
- Právo postižených na odborný výcvik a začlenění do společnosti
- Právo rodiny na sociální, zákonnou a ekonomickou ochranu
- Právo matek a dětí na sociální a ekonomickou ochranu
- Právo na výdělečnou činnost na území jiné smluvní strany
- Právo migrujících pracovníků a jejich rodin na ochranu a pomoc

Bílá a Zelená kniha

Bílá kniha sociální politiky – růst, konkurenceschopnost, zaměstnanost - Program reforem v sociální oblasti

Zelená kniha evropské sociální politiky – přístup EK k rozvoji sociální politiky v letech 95 - 99

Maastrichtská smlouva

Dalším milníkem v přístupu k sociální politice byla Smlouva o Evropské unii (Maastrichtská smlouva) z roku 1992, která tuto politiku včlenila do Smlouvy o založení ES.

Její článek 2 mimo jiné deklaruje, že „cílem Evropského společenství je vysoká míra zaměstnanosti, sociální ochrany, rostoucí životní standardy a kvalita života a ekonomická a sociální soudržnost a solidarita mezi členskými státy“.

Jako poradní orgán Rady i Komise byl ustaven Hospodářský a sociální výbor, aby zastupoval zájmy nejrůznějších hospodářských a sociálních skupin. Výbor musí být podle smlouvy konzultován před přijetím legislativních aktů

Amsterodamská smlouva

Amsterodamskou smlouvou byla Úmluva o sociální politice (Social Policy Agreement) začleněna do

Smlouvy o Evropském společenství.

Skončila tak komplikovaná situace, kdy v období 1993–1999 existovaly dvě odlišné právní základny

sociální politiky: Smlouva o Evropském společenství a zvláštní úmluvy, na kterých se nepodílela

Velká Británie. Nyní jsou veškerá opatření v oblasti sociální politiky přijímána na základě nové

hlavy XI Smlouvy o Evropském společenství.

Strukturální fondy EU

Regionální politika EU

Regionální politika Evropské unie, nazývaná též politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), je odrazem principu solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů, aby se zvýšila kvalita života obyvatel celé Evropské unie.

Politika HSS je naplňována prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti

Strukturální fondy EU

- Evropský fond pro regionální rozvoj - ERDF
- Evropský sociální fond - ESF
- Evropský fond pro regionální rozvoj - ERDF

Podporovány jsou investiční (infrastrukturní) projekty, jako např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, výstavby poldrů a úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, podpora začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón, zavádění služeb elektronické veřejné správy, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech, modernizace systému krizového managementu apod.

Evropský sociální fond - ESF

Podporovány jsou neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty, jako např. rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, podpora začínajícím OSVČ, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, rozvoj vzdělávacích programů včetně distančních forem vzdělávání, zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru apod.

Fond soudržnosti - FS

Je na rozdíl od strukturálních fondů určený na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Podobně jako u ERDF jsou z něj podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, avšak jen se zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu (dálnice a silnice I. třídy, železnice,

vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a ochranu životního prostředí.

Cíle regionální politiky EU

V období 2007-2013 sleduje regionální politika tři cíle:

- Cíl Konvergence
- Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost
- Cíl Evropská územní spolupráce

Cíl Konvergence

- podpora hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II s hrubým domácím produktem

(HDP) na obyvatele nižším než 75 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. V České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hl. m. Prahy.

Cíl regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

- podpora regionů na úrovni NUTS II nebo NUTS I, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do cíle Konvergence. Tento cíl je financovaný z ERDF a ESF a v České republice pod něj spadá Hl. m. Praha.

Cíl evropská územní spolupráce

- podpora přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III nacházejících se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů. Dále je podporována meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Tento cíl je financovaný z ERDF a v České republice pod něj spadají všechny regiony.

Regiony pro regionální politiku

Každý členský stát EU má za sebou samostatný vývoj územněsprávního členění respektujícího přirozené potřeby státní správy a obyvatel. Z toho důvodu existuje v Evropské unii 27 různých systémů správního členění, což omezuje možnosti vzájemného statistického a ekonomického srovnávání regionů pro účely politiky HSS.

Pro statistické monitorování a analýzy ekonomické a sociální situace v regionech byla proto v roce 1988 zavedena jednotná nomenklatura územních statistických jednotek (NUTS).

NUTS v ČR

Česká republika se řadí mezi chudší státy Evropské unie a v období 2007-2013 může ke zlepšení životní úrovně svých obyvatel čerpat z fondů EU přibližně 26,7 miliard €, což je zhruba 752,7 miliard Kč. Pro srovnání: výše rozpočtu ČR pro rok 2007 je 1 040,8 miliard Kč. Podpora z fondů EU, kterou může Česká republika v období 2007-2013 čerpat, tak odpovídá 74 % státního rozpočtu ČR roku 2007.

Národní strategický referenční rámec (NSRR) představuje základní programový dokument České republiky pro využívání fondů Evropské unie v období 2007-2013. NSRR udává systém operačních programů politiky hospodářské a sociální soudržnosti 2007-2013, jejichž prostřednictvím budou jednotlivé prioritní osy realizovány.

Operační programy – tematické (cíl konvergence)

Osm tematických operačních programů (21,23 mld. €, cca 598,62 mld. Kč):

- OP Doprava

- OP Životní prostředí
- OP Podnikání a inovace
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Integrovaný operační program
- OP Technická pomoc

Operační programy – regionální (cíl konvergence)

Sedm regionálních operačních programů (ROP) na úrovni regionů soudržnosti NUTS II (4,66 mld. €, cca

131,38 mld. Kč)

- ROP NUTS II Severozápad
- ROP NUTS II Moravskoslezsko
- ROP NUTS II Jihovýchod
- ROP NUTS II Severovýchod
- ROP NUTS II Střední Morava
- ROP NUTS II Jihozápad
- ROP NUTS II Střední Čechy

OP – cíl regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Podpora regionů, které nespádají pod Konvergence. V ČR pod něj spadá Hl. m. Praha se dvěma operačními programy. Jedná se o 0,42 mld. € (cca 11,73 mld. Kč).

- OP Praha Konkurenceschopnost
- OP Praha Adaptabilita

OP – evropská územní spolupráce

Podpora přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. V ČR pod něj spadají všechny

regiony. Na cíl Evropská územní spolupráce připadá v České republice 0,39 mld. €

- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko
- OP Meziregionální spolupráce (všechny státy EU, Norsko a Švýcarsko)
- OP Nadnárodní spolupráce (ČR, Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a z nečlenských zemí část Ukrajiny)

Fungování OP

OP popisuje oblasti podpory (Prioritní osy a Oblasti podpory)

Projektové příručky obsahují pravidla pro předkladatele (uznatelné náklady, výčet možných příjemců, popis podkladů nutných k předložení žádosti atd.)

Permanentní nebo časově omezené výzvy k předkládání projektů